

Yttrande

2024-05-06

Ärende nr: SLK-2023-01032

Yttrande angående – Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden.

Yrkandet

För att kunna bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck samt den eskalerande gängkriminaliteten i Göteborg, är det nödvändigt att i god tid utkräva ett föräldraansvar. Sverigedemokraterna har under flera års tid yrkat om detta när ärenden om hedersrelaterat våld och förtryck kommit upp, så även vid alla de ärenden som rör utsatta områden och gängkriminalitet.

I varje debatt, under flera års tid har vi hävdat att insatser kan göras redan på mödravården och barnavårdscentraler med information till föräldragrupper. Idag sker förebyggande värdegrundsdialoger som tidigast i förskolan.

Att fånga upp och stötta utrikes födda föräldrar i tid är mycket viktigt. Att ge tydlig information om våra lagar runt barnuppfostran, samt vägleda i hur vi efter svenska värderingar lär barn att bli fria individer med en egen vilja. Det finns ett stort värde i att från dag ett kunna förberedas på hur samhället, kommunen och skolan fungerar. Att informeras om svensk värdegrund, svenska skyldigheter och rättigheter samt jämställdhet - det underlättar i individens föräldraroll.

Göteborgs Stad kan göra mycket mer genom att arbeta i förebyggande syfte. På kommunala familjecentraler kan föräldrautbildningar och kurser i vad som förväntas av en förälder anordnas. Med information om lagarna som rör barns uppväxt i Sverige och de straff som faktiskt blir en påföljd vid lagbrott som begås mot barn. Med fördel bör detta även vävas in i SFI-undervisningen redan från början.

Utan föräldraengagemang kommer staden aldrig lösa de stora migrationsrelaterade problemen, därför kommer Sverigedemokraterna när ärendet når kommunfullmäktige troligen yrka på att avstyrka beslutsats 1 och tillstyrka beslutsats 2 och 3.

Yttrande
2024-05-03

Centerpartiet

Ärende nr 10

Yttrande angående – Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldrarskapsstöd i alla stadsområden

Yttrandet

Föräldrar och vårdnadshavare påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa, utveckling och möjligheter att klara skolan. Föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap.

Centerpartiets utgångspunkt är att föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle på kort och lång sikt där små förebyggande insatser kan räcka för att nå en stor effekt, men idag genomför socialförvaltningarna redan flera insatser utifrån tidigt föräldrastöd. Exempelvis har det familjecentrerade arbetssättet utvecklats i staden under de senaste åren.

När frågan väl når kommunfullmäktige kommer Centerpartiet yrka på:

1. Avstyrka beslutsats 1.
2. Tillstyrka beslutsats 2 och 3.

Yttrande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-05-06

Ärende 10

Yttrande angående – Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Yttrandet

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen, liksom i samverkan med idéburen sektor, och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris. Regionen har larmat om behov av tillskott för att bibehålla verksamheten på nuvarande nivå, då statsbidragen från regeringen inte räcker. Gällande hembesök finns det redan idag resursbrist inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver hanteras framför allt i regionen som har förstahandsinformation om nya föräldrar. Kommunen är en viktig samarbetspart, men Göteborgs stad kan inte själva fatta beslut om att införa den typen av insatser som motionärerna föreslår. Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas har däremot redan omhändertagits i socialnämnden Centrum som ansvarar för denna fråga för hela staden. Vi avslår därför motionen.

Tilläggsyrkande

M, D, L KD

2024-04-29

Yrkande angående Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Beslutssats 1 anses besvarad.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att utveckla arbetet med tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa. Beslutssats 2 och 3 bifalles.

Yrkandet

I svaren på ärendet från socialförvaltningarna i staden konstaterar man att ett arbete för tidigt föräldraskapsstöd finns, men man gör också tydligt att hembesök har positiva effekter och att det kan göras mer. Därför ändrar vi lydelsen till att utveckla arbetet med föräldraskapsstöd. Detta bör göras i samverkan med civilsamhället och en ökad professionalisering i arbetet med frågan. Det är dock viktigt att säkerställa att samverkan med civilsamhället gällande föräldraskapsstöd vilar på demokratiska grunder, så att insatserna inte får motsatt effekt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-04-02

Ärendenummer SLK-2023-01032

Handläggare

Britta Timan

Telefon: 031-368 04 56

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.se

Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Motionen

Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa. Motionärerna föreslår även att socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden samt att socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Motionärerna framhåller att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Göteborgs Stad behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp, särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Det förebyggande arbetet ska enligt motionärerna börja redan i mödra- och barnhälsovården. Det föreslås att hembesök erbjuds redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver därför i högre utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd genom riktade insatser hos gravida i utsatta områden. Då finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för den hjälp och det stöd som finns för att barnet ska få bästa möjliga förutsättningar i livet.

Motionärerna menar vidare att föräldrarna nästan alltid är de viktigaste personerna i ett barns liv är det viktigt att föräldrar snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd finnas tillgängligt i alla stadsområden. Kötiden till familjerådgivningen ska minska och uppgå till högst tre månader. Staden ska också möjliggöra hjälp om ett barn har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost samt Sydväst. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Nämnderna lämnar i stort likalydande svar.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Socialnämnd Centrum	Avstyrker uppdraget att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. Tillstyrker uppdraget att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut inom Västra Götalandsregionen. Tillstyrker uppdraget att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande M Yrkande V, S, MP Omröstning Protokollsanteckning V, S, MP	Nämnden stöder motionens intention men framhåller att det redan idag erbjuds tidigt föräldraskapsstöd genom både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Nämnden är positiv till förslaget om att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden. Nämnden tillstyrker förslaget under förutsättning att möjligheterna för att genomföra sådana besök gemensamt undersöks och att det fattas likalydande beslut av Västra Götalandsregionen. Nämnden arbetar aktivt för att minska kötiderna och bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder.
Socialnämnd Hisingen	Avstyrker beslutsförslag 1 i motionen. Tillstyrker beslutsförslag 2 i motionen under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut inom Västra Götalandsregionen. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande L, M, SD, C Yrkande V, S, MP	Nämnden stöder motionens intention men framhåller att det i redan idag erbjuds tidigt föräldraskapsstöd genom både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Nämnden tillstyrker förslaget under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra besök för gravida och att det fattas likalydande beslut inom Västra Götalandsregionen.
Socialnämnd Nordost	Avstyrker uppdraget att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. Tillstyrker uppdraget att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta	Nämnden stöder motionens intention men framhåller att det redan idag erbjuds tidigt föräldraskapsstöd genom både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Samarbete med vården är en viktig del när det kommer till föräldrastöd för blivande- och nyblivna föräldrar.

	områden under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut Västra Götalandsregionen. Tar inte ställning till uppdraget att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande V, S, MP Yrkande M, SD	Nämnden ställer sig positiv till utveckling av samarbetet när det gäller stöd till gravida. Nämnden tillstyrker andra beslutssatsen under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra besök för gravida och att det fattas likalydande beslut inom Västra Götalandsregionen.
Socialnämnd Sydväst	Avstyrker uppdraget att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. Tillstyrker uppdraget att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut Västra Götalandsregionen. Tar inte ställning till uppdraget att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader. Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande V, S, MP Yrkande M, C Omröstning Protokollsanteckning L	Nämnden stöder motionens intention men framhåller att det redan idag erbjuds tidigt föräldraskapsstöd genom både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Samarbete med vårderna är en viktig del när det kommer till föräldrastöd för blivande- och nyblivna föräldrar. Nämnden ställer sig positiv till utveckling av samarbetet när det gäller stöd till gravida. Nämnden tillstyrker andra beslutssatsen under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra besök för gravida och att det fattas likalydande beslut inom Västra Götalandsregionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Socialnämnderna genomför flera insatser utifrån tidigt föräldrastöd. Nämnderna framhåller att det för en fortsatt utveckling behöver säkras resurser för det tidigt förebyggande arbetet och för ett tillgängligt föräldrastöd.

Nämnderna har svårt att bedöma vilka resurser som krävs för att utveckla arbetet med hembesök tillsammans med mödrahälsovården. Kostnaderna beror på hur många barn som föds i respektive stadsområde och vilka grupper insatsen ska riktas till. En satsning i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region.

Erfarenheter från samverkan kring utökade hembesök är att regionen har haft svårt att resurssätta arbetet såväl personellt som ekonomiskt. Nämnderna gör bedömningen att en satsning i enlighet med förslaget inte ryms inom befintlig ram utan kräver tillskott av resurser.

Socialnämnd Centrum framhåller att genomförandet av förslaget om en garanti för maximal väntetid till familjerådgivningen kräver en permanent resursökning på cirka 2,5-3 miljoner kronor, något som förutsätter omfördelning från andra delar av verksamheten.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Socialnämnderna framhåller att föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap. Föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle där små förebyggande insatser räcker för att nå en stor effekt. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd framhåller att föräldraskapsstödet behöver stärkas till föräldrar och vårdnadshavare till barn och unga med funktionsnedsättningar, barn och unga som upplever minoritetsstress och unga hbtqi-personer. Myndigheten lyfter även att riktat föräldraskapsstöd för föräldrar till barn med normbrytande beteende behöver stärkas.

Uppdraget för familjerådgivningen förväntas ha positiva effekter både på kort och lång sikt. Kortsiktiga effekter kan inkludera förbättrat hälsotillstånd och minskad konfliktnivå. Förbättrade uppväxtförhållanden för barn och minskat behov av andra samhällsinsatser är exempel på de mer långsiktiga effekter som kan uppnås genom familjerådgivning.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Socialnämnd Centrums handlingar 2024-03-26 § 84
3. Socialnämnd Hisingens handlingar 2024-03-26 § 88
4. Socialnämnd Nordosts handlingar 2024-03-26 § 129
5. Socialnämnd Sydvästs handlingar 2024-03-27 § 82

Handling 2023 nr 231**Motion av Nina Miskovsky (M),
Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om
erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla
stadsområden**

När det gäller trygghetsfrågor i kommunen så ligger den absoluta tyngdpunkten på förebyggande insatser. Många av dessa insatser har under lång tid kommit in för sent i barnens liv när de redan är på glid eller i riskzonen. Vi ser att insatserna måste komma betydligt tidigare för att rusta barnen för att kunna ta bra beslut senare i sina liv och aldrig hamna i någon riskzon. När man ska bli eller precis har blivit förälder finns ofta ett behov av stöd, råd och hjälp. Detta fönster behöver staden bättre nyttja för att nå ut till föräldrar, särskilt de som lever i utanförskap på olika sätt.

Det förebyggande arbetet ska börja redan vid mödra- och barnhälsovården. Enligt Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF, har hembesök under graviditeten en positiv effekt på föräldraförmågan och barnets hälsa. Därför bör hembesök erbjudas redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver i större utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd. Med riktade insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden och särskilt utsatta områden finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för våra samhällsinstanser och den hjälp som finns att få så att barnet får bästa möjliga förutsättningar i livet.

Föräldrarna är nästan alltid de viktigaste personerna i ett barns liv. Att vara förälder kan ibland vara svårt och då är det viktigt att man snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd samt familjerådgivning finnas tillgängligt i alla stadsområden. När det uppkommer en kris i en familj så kan den vara av olika art och man behöver få hjälp snabbt innan krisen fördjupas och inte vänta 8-12 månader som kön till familjerådgivningen är idag. Därför vill vi att säkerställa att kön till familjerådgivningen ska uppgå till högst tre månader samt att man även ska få hjälp när barnet har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att samverka med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Nina Miskovsky (M)

Rickard Eriksson (M)

Lena Olinder (M)

§ 84 Svar på remiss - Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden,

N164-1694/23

Socialförvaltningen Centrum har 2024-01-25 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Rebecca Hedström (MP) yrkar bifall till yrkandet från (V), (S) och (MP). Se bilaga 1 till protokollet.

Nina Miskovsky (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på yrkandena och finner att yrkandet från (V), (S) och (MP) har bifallits.

Omröstning begärs.

Omröstning

Ja för bifall till yrkandet från (V), (S) och (MP).

Nej för bifall till förvaltningens förslag.

Fem ledamöter röstar Ja: Claes Söderling (S), Annelie Schagerström (S), Rebecca Hedström (MP), Roy Lundberg (V) och Jenny Broman (V).

Sex ledamöter röstar Nej: Nina Miskovsky (M), Max Rittberger (M), Kristina Bergman Alme (L), Agneta Kjaerbeck (SD), Anne Holmdahl (KD) och Maria Abrahamsson (C).

Ordförande Jenny Broman (V) finner att nämnden beslutat att bifalla förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

Socialnämnden Centrum tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut av Västra Götalandsregionen.

Socialnämnden Centrum beslutar att tillstyrka motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Protokollsanteckning/ar

Jenny Broman (V) önskar att följande anteckning från (V), (S) och (MP) förs till protokollet:

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris som kommer att drabba vården allvarligt. Regionen har under lång tid larmat om behov av stora tillskott för att kunna hålla verksamheten på nuvarande nivå, något som Tidöpartierna inte har tagit på allvar då statsbidragen från regeringen inte räcker på långa vägar.

Gällande hembesök finns det redan idag resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver därför hanteras i samverkan mellan kommun och region, inte genom

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

fristående beslut i en kommun eftersom det inte möjliggör en verklig förändring. Men vi delar bilden med motionären att hembesök är positiva.

Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas pågår och hanteras redan vilket vi fått information om dels genom den dragningen Socialnämnd Centrum fick i februarinämnden och genom ärendet nu i mars vilket gör att om den beslutssatsen skulle bifallas skulle två uppdrag pågå om samma sak, vilket vore olyckligt. Vi anser därför att motionen ska avstyrkas i sin helhet.

Dag för justering

2024-03-26

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-01-25

Diarienummer N164-1694/23

Handläggare

Cecilia Kjellgren, Lisa Nadén

Telefon: 031 – 365 540 93

E-post: cecilia.kjellgren@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden Centrum tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydande beslut av Västra Götalandsregionen.

Socialnämnden Centrum beslutar att tillstyrka motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnden Centrum ska yttra sig över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. I motionen lyfter motionärerna att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Detta bland annat genom att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, erbjuda hembesök under graviditeten i utsatta områden, samt att korta ned kön till familjerådgivningen. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt. I Göteborg Stad erbjuds tidigt föräldraskapsstöd genom både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Utifrån att det redan pågår ett aktivt arbete med tidigt föräldraskapsstöd i de fyra stadsområdena bedömer förvaltningen att motionens första beslutssats avstyrks.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att erbjuda och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden. Brist på personella resurser på barnmorskemottagningarna försvårar genomförandet av gemensamma samverkansinsatser. Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förslaget om hembesök för gravida under förutsättning att möjligheterna för att genomföra sådana besök gemensamt undersöks och att det fattas likalydigt beslut av Västra Götalandsregionen.

Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och förvaltningen arbetar aktivt för att minska kötiderna. Stödet som verksamheten erbjuder är en viktig insats, som också kan förebygga fördjupad problematik. Förvaltningen bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder. Förvaltningen föreslår därför att förslaget om att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader tillstyrks.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Tidiga förebyggande och främjande insatser för barn, unga och familjer kan förhindra en negativ utveckling och bidrar positivt till jämlika livsvillkor. I många fall är samverkan med andra aktörer som sjukvård, skola och civilsamhället avgörande för att nå ett gott resultat. Ett aktivt förebyggande arbete med fokus på tidiga insatser riktade till föräldrar och barn och unga bedöms ge vinster ur såväl ett socialt som ekonomiskt perspektiv. Arbetet med tidiga och samordnade insatser är komplext och det kan ta tid innan resultat blir märkbara på en strukturell nivå.

Idag genomför socialförvaltningarna flera insatser utifrån tidigt föräldrastöd. Exempelvis har det familjecentrerade arbetssättet utvecklats i staden under de senaste åren. För fortsatt utveckling av arbetet och i enlighet med förslag till ny socialtjänstlag behöver resurser säkras för det tidigt förebyggande arbetet och för ett tillgängligt föräldrastöd. Förvaltningen bedömer att centrala samverkanspartners och de som i sitt grunduppdrag möter barn och familj dagligen, exempelvis förskola, skola och hälso- och sjukvård, behöver utrymme och resurser för att kunna nå ut med det tidigt förebyggande arbetet i enlighet med det familjecentrerade arbetssättet.

Förvaltningen har svårt att bedöma vilka personella och ekonomiska resurser det skulle innebära att utveckla arbetet när det kommer till hembesök tillsammans med barnmorskemottagningarna. Kostnaderna beror på hur många barn som föds i våra stadsområden och vilka grupper insatsen ska riktas till. Tvärprofessionellt utförda hembesök kräver tid, resurser och logistik för att de ska ge ett gott resultat. En satsning i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region. Erfarenheter från samverkan kring utökade hembesök är att regionen har haft svårt att resurssätta detta arbete såväl personellt som ekonomiskt. Socialförvaltningarna bedömer vidare att en sådan satsning kräver att medel tillskjuts då det inte ryms inom befintlig ram.

En garanti för maximal väntetid till familjerådgivning kräver permanent resursökning på cirka 2,5-3 miljoner kronor. Det förutsätter omfördelning från andra uppdrag med lägre efterfrågan, uppdrag som får prioriteras ned eller uppdrag som inte har tidsgränser, inom ansvarig organisatorisk avdelning eller inom ramen för stadenövergripande verksamheter och uppdrag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Föräldrar och vårdnadshavare påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa, utveckling och möjligheter att klara skolan. Föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap. Föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle på kort och lång sikt där små förebyggande insatser kan räcka för att nå en stor effekt.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd lyfter att föräldraskapsstödet behöver stärkas till föräldrar och vårdnadshavare till barn och unga med funktionsnedsättningar, barn och unga som upplever minoritetsstress och unga hbtqi-personer. De lyfter även att riktat föräldraskapsstöd för föräldrar till barn med normbrytande beteende behöver stärkas då det tillsammans med det universella stödet kan motverka utanförskap och bidra till bättre livsvillkor.

För att generella insatser ska verka utjämnande på skillnader i hälsa och livsvillkor behöver de erbjudas alla, men anpassas och utformas så att de är särskilt tillgängliga för dem med störst behov. Det kan exempelvis handla om att i första hand placera mötesplatser och insatser i de områden där barn och familjer har sämre livsvillkor. Det handlar också om att aktivt arbeta för att nå ut till olika målgrupper.

Familjerådgivningens uppdrag att ge stöd till personer med samlevnadsproblem i parrelationer förväntas ha positiva effekter både på kort och lång sikt. Bättre hälsotillstånd, lägre konfliktnivå och högre grad av samlevnadsförstånd är exempel på kortsiktiga effekter. Förbättrade uppväxtvillkor för barn och minskat behov från andra samhällsinsatser är exempel på långsiktiga effekter som familjerådgivningen kan resultera i.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-03-19.

Bilagor

1. Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Ärendet

Socialnämnden Centrum har att yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Även socialnämnderna Hisingen, Nordost samt Sydväst har fått motionen för yttrande. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Motionens innehåll

Motionen lyfter att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad det gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap.

Det förebyggande arbetet ska enligt motionen börja redan vid mödra- och barnhälsovården. Det föreslås att hembesök erbjuds redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver därför i högre utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd genom riktade insatser hos gravida i utsatta områden. Då finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för den hjälp och det stöd som finns för att barnet ska få bästa möjliga förutsättningar i livet.

Motionen lyfter vidare att då föräldrarna nästan alltid är de viktigaste personerna i ett barns liv är det viktigt att föräldrar snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd och familjerådgivning finnas tillgängligt i alla stadsområden. Kötiden till familjerådgivningen ska minska och uppgå till högst tre månader. Staden ska också möjliggöra hjälp om ett barn har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Utifrån ovan föreslår motionärerna att:

1. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att samverka med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Föräldraskapsstöd i Göteborgs Stad

Tidigt föräldraskapsstöd syftar på olika typer av stöd och resurser som erbjuds till föräldrar i de tidiga stadierna av föräldraskapet, vanligtvis från graviditeten till de första åren av barnets liv. Syftet är att stödja föräldrarna i deras roll och främja en hälsosam och positiv utveckling för barnet. Göteborgs Stad har tillsammans med Västra Götalandsregionen utvecklat det familjecentrerade arbetssättet (FCA) som en del i arbetet med att minska skillnader i hälsa och livsvillkor. En politisk avsiktsförklaring skrevs 2016, vilken ligger till grund för de lokala avtal som skrivits mellan Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) och socialnämnderna om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler.

Göteborgs Stad erbjuder olika former av föräldraskapsstöd, både individuellt och i grupp. Exempel på föräldrastöd i grupp är Trygghetscirkeln, Barn i föräldrars fokus och Ledarskapsträning för tonårsföräldrar. Föräldraskapsstödet ABC, Alla Barn i Centrum, är det generella föräldraskapsstödet som Göteborgs Stad beslutat att erbjuda alla föräldrar. Individuellt föräldrastöd erbjuds genom samtalsstöd med föräldrastödjare, bland annat på familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet.

Föräldraskapsstöd erbjuds även till föräldrar som kommit till Sverige från andra länder och kulturer och som behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaseade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Ett exempel är *Förälder i nytt land* som ges på deltagarnas eget språk.

Antal deltagare i föräldraskapsstödsprogram i Göteborgs Stads regi 2023¹

Program	Målgrupp	Antal deltagare 2023
ABC	Generellt, 3-12 år	1009
Trygghetscirkeln	Riktat, 0-6 år	128
Barn i föräldrars fokus	Riktat, föräldrar i separation	42
Ledarskapsträning för tonårsföräldrar	Riktat, 13-19 år	48
Förälder i nytt land	Utrikesfödda föräldrar	214

Föräldraskapsstöd i socialförvaltningen Centrum

Socialförvaltningen i stadsområde Centrum erbjuder samtalsstöd från fyra föräldrastödjare för föräldrar med barn i åldrarna 0–6 samt fyra föräldrastödjare för föräldrar med barn i åldrarna 6–18 år. Föräldrastödjarna 0–6 år finns på stadsområdets familjecentralsliknande verksamheter samt på några andra barnavårdscentraler (BVC). Nära samverkan sker med BVC och barnmorskemottagningarna i stadsområdet för att tidigt nå de föräldrar som har ett behov av extra stöd.

Föräldrastödjarna erbjuder runt fem kostnadsfria enskilda samtal med föräldrar. Det är ett öppet stöd. Kontakt skapas på det sätt som passar föräldrarna för att möjliggöra låga trösklar till stöd. Om föräldrarna själva inte tar kontakt kan hänvisning ske via olika samverkanspartners.

Utöver det nära samarbetet med BVC och barnmorskemottagningarna så sker även samverkan med Psykologmottagning föräldraskap och små barn samt med Folk tandvården. Exempelvis stöttar Psykologmottagningen personalen på arenor för familjecentrerat arbete i att möta föräldrar med psykisk ohälsa och för att få föräldrar att komma till våra arenor.

I arbetet med att tillhandahålla föräldraskapsstöd sker samverkan med civilsamhället som möter föräldrar på olika sätt. Exempelvis arbetar förvaltningen med föräldrastöd tillsammans med Gyllingen, Stadsmissionen, Minnamottagningen, Femmis, Enastående föräldrar och öppna förskolorna inom Svenska kyrkan. Genom sådan samverkan ökar

¹ Kostnad och nytta av föräldraskapsstödet ABC, Rapport, Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, 2024-01-17

tillgängligheten till stödet som erbjuds och når bättre ut till föräldrar med psykisk ohälsa, anhöriga, föräldrar med låg socioekonomisk status, föräldrar till barn med kognitiva svårigheter, ensamstående eller självstående föräldrar, ofrivilligt gravida med flera. Nära samverkan sker också med kommunala verksamheter som möter föräldrar, exempelvis Romano Center i Väst, spädbarnsverksamheten Freja och de kommunala öppna förskolorna.

Föräldraskapsstödet ABC erbjuds brett i stadsområdet. Programmet består av fyra gruppträffar med olika teman och övningar att prova hemma mellan träffarna. I Centrum erbjuds grupper för föräldrar med barn i åldrarna 3–12 år samt 13–19 år. ABC för åldrarna 0–3 år saknas. ABC 0–2 år är under utveckling av Stockholms stad och utvärderas av Örebro universitet. Forskningsresultaten väntas komma under våren 2024. När det blir aktuellt med utbildning för personal i ABC 0–2 år hoppas förvaltningen kunna utbilda föräldrastödare och andra professioner som möter familjer.

Hembesök hos gravida

I dagsläget genomförs inte strukturerade hembesök gemensamt med föräldrastödare och barnmorskor hos gravida i Göteborg Stad. Socialförvaltningarna har föräldrastödare kopplade till familjecentralerna som samarbetar aktivt med barnmorskemottagningarna (BMM). Omfattningen av samarbetet kan variera beroende på lokala utgångslägen, pågående arbeten samt personella resurser. Gemensamma hembesök hos gravida görs i vissa fall när det har uppmärksammats behov av stöd och hjälp. Föräldrastödare och BMM har möjlighet att ta emot för gemensamma besök på mottagningen om behov finns. I stadsområde Centrum har förvaltningen implementerat en rutin på de familjecentralsliknande verksamheterna för gemensamma besök på BVC och BMM. Det innebär att föräldrastödare vid behov träffar föräldrarna ihop med dessa aktörer. I rutinen finns också en variant av utökade hembesök då BVC och föräldrastödare vid särskilda fall gör hembesök.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFOF, rekommenderar flera möjliga utvecklingsområden gällande insatser för tidigt föräldraskapsstöd i myndighetens ”Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd”. Bland annat utveckling av hembesök hos gravida för familjer med socioekonomiskt hög belastning. Än så länge är strukturerade gemensamma hembesök under graviditeten relativt utforskat i Sverige, men program har testats i bland annat USA och Norge. Inom Rinkebymodellen för utökade hembesök ingår även mottagningsbesök i slutet av graviditeten för att underlätta övergången mellan mödra- och barnhälsovården.²

Familjerådgivning

Alla kommuner ska tillhandahålla familjerådgivning, vilket regleras i socialtjänstlagen. Socialnämnden Centrum ansvarar för att tillhandahålla familjerådgivning för samtliga stadsområden, vilket framgår att nämndens reglemente. Familjerådgivningen erbjuder stöd och hjälp i samlevnadsproblem i par- eller familjerelationer, där syftet är att genom samtal medverka till att bearbeta samlevnadsproblem och konflikter i relationen. I ett vidare perspektiv är familjerådgivning en viktig insats för barn och ungas uppväxtvillkor.

Familjerådgivning ska däremot inte omhänderta annan social problematik. I sådana situationer, till exempel när det förekommer våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller

² [Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd MFOF 2022-02-02.pdf](#)

missbruk, finns det andra särskilda samtalsmottagningar som har i uppdrag att omhänderta både den sociala problematiken och de problem i relationen som kan följa. När det specifikt handlar om behov av stöd i föräldraskapet kopplat till barns normbrytande beteende, som missbruk och kriminalitet, finns det lämpligt stöd i respektive stadsområde men också i specialiserade stadsövergripande uppdrag, såsom Mini-Maria som vänder sig till både unga och anhöriga. Om relationsproblemen är kopplade till frågor som rör vårdnad, boende och umgänge har Familjerättsbyrån ett särskilt uppdrag att erbjuda informationssamtal respektive samarbetssamtal, liksom att ge underlag för domstolsbeslut i aktuella frågor. Socialnämnden Centrum har i sitt reglemente att ansvara för familjerättsliga frågor för de fyra socialnämnderna.

Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och förvaltningen arbetar aktivt för att minska kötiderna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt, både genom generella och riktade insatser. Förvaltningens bedömning är att det redan finns ett väl upparbetat arbete för att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i förvaltningen och i Göteborgs Stad i stort. Det pågår arbete för att utveckla föräldrastödet för nyblivna föräldrar med förhoppning att kunna införa ABC 0–2 år. Det pågår även ett kontinuerligt arbete med att nå ut till grupper som är svårare att nå genom samverkan med civilsamhällesaktörer och andra verksamheter. I detta arbete är andra aktörers delaktighet centralt för att nå ut med tidiga insatser, inte minst förskola, skola och hälso- och sjukvård. Utifrån förslag till ny socialtjänstlag så har förvaltningarna påbörjat arbetet med att ställa om till mer tidiga och förebyggande insatser inom socialtjänsten, vilket bland annat innebär insatser utan biståndsbeslut. Med bakgrund av att det redan finns ett etablerat arbete med att säkerställa tidigt föräldraskapsstöd föreslår förvaltningen att motionens förslag om att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden avstyrks.

Förvaltningen bedömer att förslaget att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att erbjuda och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden är positivt. Förvaltningen bedömer vidare att detta skulle vara gynnsamt även i stadsområde Centrum om förutsättningar för ett sådant samarbete möjliggörs. Förvaltningen ser dock att det finns utmaningar i ett sådant samarbete kopplat till resursbrist hos bland annat barnmorskemottagningarna, vilket har medfört hinder för att genomföra redan initierade insatser så som de utökade hembesöken i stadsområden med utsatta och särskilt utsatta områden. Förvaltningen gör bedömningen att förslaget därför bör tillstyrkas, under förutsättning att det sker vidare undersökning med fokus på förutsättningar för genomförande tillsammans med Västra Götalandsregionen och på vilka organisatoriska, personella och ekonomiska resurser som krävs. Hänsyn bör tas till invånarnas behov och hur det operativa arbetet kan utföras på lämpligast sätt. För att genomföra insatser med hembesök hos gravida bedömer förvaltningen vidare att ett likalydande beslut behöver fattas av Västra Götalandsregionen. Vidare bedömer förvaltningen att ökad samverkan generellt med barnmorskemottagningarna vore önskvärt, exempelvis genom samordnade mottagningsbesök.

Avseende att Familjerådgivning inte är den lösningen för familjer där det finns en social problematik eller där det primära behovet är stöd i föräldraskapet, bedömer förvaltningen

att det trots det är relevant med en yttre gräns med tre månaders väntetid till Familjerådgivningen. Stödet som verksamheten erbjuder är en viktig insats, som också kan förebygga fördjupad problematik. Förvaltningen bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder. Tre månader ska ses som en yttre gräns då väntetiden i vissa fall behöver vara ännu kortare.

Socialförvaltningen Centrum

Michael Ivarson
Förvaltningsdirektör

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-03-22

Ärende 11

Yrkande angående Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Centrum avstyrker motionen.
2. Socialnämnd Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med ändringar enligt detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris som kommer att drabba vården allvarligt. Regionen har under lång tid larmat om behov av stora tillskott för att kunna hålla verksamheten på nuvarande nivå, något som Tidöpartierna inte har tagit på allvar då statsbidragen från regeringen inte räcker på långa vägar.

Gällande hembesök finns det redan idag resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver därför hanteras i samverkan mellan kommun och region, inte genom fristående beslut i en kommun eftersom det inte möjliggör en verklig förändring. Men vi delar bilden med motionären att hembesök är positiva.

Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas pågår och hanteras redan vilket vi fått information om dels genom den dragningen Socialnämnd Centrum fick i februarinämnden och genom ärendet nu i mars vilket gör att om den beslutssatsen skulle

bifallas skulle två uppdrag pågå om samma sak, vilket vore olyckligt. Vi anser därför att motionen ska avstyrkas i sin helhet.

§ 88, N166-1025/23

Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker beslutsförslag 1 i motionen.
2. Socialnämnd Hisingen tillstyrker beslutsförslag 2 i motionen under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut inom Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnd Hisingen översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
4. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Ärende

Socialnämnd Hisingen ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Socialnämnd Hisingen ska ta ställning till två beslutssatser. Socialnämnd Hisingen tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum.

Handlingar

1. Tjänsteutlåtande, 2024-02-26
2. Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla
3. Yrkande från V, S, MP daterat 2024-03-22

Yrkanden

Simona Mohamsson (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Mait Hjertkvist (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Vera Samuelsson (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Anette Ihrelius (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Özlem Sigirci (V) yrkar för Vänsterpartiets räkning bifall till yrkandet från V, S och MP.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

Propositionsordning

Ordförande Jonas Nilsson (V) ställer proposition på dels förvaltningens förslag och dels på yrkandet från V, S och MP och finner att socialnämnd Hisingen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2024-03-26

Vid protokollet

Sekreterare

Amra Taneroglu

Ordförande

Jonas Nilsson

Justeringsperson

Simona Mohamsson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-26

Diarienummer N166-1025/23

Handläggare

Alex Hirschi, Jessica Johansson, Elisabeth H Johansson,
Sofia Corbell

Författare

Sofia Corbell, Elisabeth H Johansson

Telefon: 031-366 59 92, 031-366 73 35

E-post: sofia.corbell@socialhisingen.goteborg.se,
elisabeth.h.johansson@socialhisingen.goteborg.se

Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker beslutsförslag 1 i motionen.
2. Socialnämnd Hisingen tillstyrker beslutsförslag 2 i motionen under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut inom Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnd Hisingen översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
4. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnd Hisingen ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. I motionen lyfter motionärerna att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Detta bland annat genom att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, erbjuda hembesök under graviditeten i utsatta områden, samt att korta ned kön till familjerådgivningen.

Socialnämnd Hisingen tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum. Ytrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt. I Göteborg Stad finns det tidigt föräldraskapsstöd, både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Arbete sker bland annat via samverkan utifrån familjecentraler och olika aktörer inom civilsamhället.

Utifrån att det redan pågår ett aktivt arbete med tidigt föräldraskapsstöd bedömer förvaltningen att den första beslutssatsen bör avstyrkas.

Samarbete med vården är en viktig del när det kommer till föräldrastöd för blivande- och nyblivna föräldrar. Förvaltningen ställer sig positiv till utveckling av samarbetet när det gäller stöd till gravida men såsom det ser ut idag finns det resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. Förvaltningen föreslår att nämnden därför tillstyrker andra beslutssatsen under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra besök för gravida och att det fattas likalydigt beslut inom Västra Götalandsregionen.

Socialnämnden Centrum ansvarar för att tillhandahålla familjerådgivning för samtliga stadsområden, vilket framgår av nämndens reglemente. Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och förvaltningen arbetar aktivt för att minska kötiderna. Socialförvaltningen Centrum bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Tidiga förebyggande och främjande insatser för barn, unga och familjer kan förhindra en negativ utveckling och bidrar positivt till jämlika livsvillkor. I många fall är samverkan med andra aktörer som sjukvård, skola och civilsamhället avgörande för att nå ett gott resultat. Förebyggande och samordnade insatser som erbjuds tidigt kan resultera i att större och mer kostsamma insatser helt kan undvikas. Ett aktivt förebyggande arbete med fokus på tidiga insatser riktade till föräldrar och barn och unga, bedöms ge vinster ur såväl ett socialt som ekonomiskt perspektiv. Arbetet med tidiga och samordnade insatser är komplext och det kan ta tid innan resultat blir märkbart på en strukturell nivå.

Idag genomför socialförvaltningarna flera insatser utifrån tidigt föräldraskapsstöd. Det familjecentrerade arbetssättet har utvecklats i staden under de senaste åren. För fortsatt utveckling av arbetet och för att göra det långsiktigt över tid behöver resurser säkras för det tidiga förebyggande arbetet och för ett tillgängligt föräldraskapsstöd. Förvaltningen bedömer vidare att centrala samverkanspartners och de som i sitt grunduppdrag möter barn och familj dagligen, exempelvis förskola, skola och hälso- och sjukvård, behöver utrymme och resurser för att kunna nå ut med det tidiga förebyggande arbetet i enlighet med det familjecentrerade arbetssättet.

Förvaltningen har svårt att bedöma vilka personella och ekonomiska resurser det skulle innebära att utveckla arbetet när det kommer till hembesök tillsammans med mödrahälsovården. Kostnaderna beror på hur många barn som föds i våra stadsdelsområden och vilka grupper insatsen ska riktas till. Tvärprofessionellt utförda hembesök kräver tid, resurser och logistik för att det ska ge ett gott resultat. En satsning i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region. Erfarenheter från samverkan kring utökade hembesök är att regionen har haft svårt att resursätta såväl personellt som ekonomiskt. Förvaltningen bedömer vidare att en sådan satsning kräver att medel tillskjuts då det inte ryms inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Föräldrar och vårdnadshavare påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa, utveckling och möjligheter att klara skolan. Föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap. Föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle på kort och lång sikt där små förebyggande insatser räcker för att nå en stor effekt.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd lyfter att föräldraskapsstödet behöver stärkas till föräldrar och vårdnadshavare till barn och unga med funktionsnedsättningar, barn och unga som upplever minoritetsstress och unga hbtqi-personer. De lyfter även att riktat föräldraskapsstöd för föräldrar till barn med normbrytande beteende behöver stärkas då det tillsammans med det universella stödet kan motverka utanförskap och bidra till bättre livsvillkor.

För att generella insatser ska verka utjämnande på skillnader i hälsa och livsvillkor behöver de erbjudas alla, men anpassas och utformas så att de är särskilt tillgängliga för dem med störst behov. Det kan exempelvis handla om att i första hand placera mötesplatser och insatser i de områden där barn och familjer har sämre livsvillkor. Det handlar också om att aktivt arbeta för att nå ut till olika målgrupper.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 21 mars 2024.

Bilagor

1. Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Ärendet

Socialnämnd Hisingen ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Socialnämnd Hisingen ska ta ställning till två beslutssatser. Socialnämnd Hisingen tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum.

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Motionens innehåll

Motionen lyfter att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap.

Det förebyggande arbetet ska enligt motionen börja redan vid mödra- och barnhälsovården. Det föreslås att hembesök erbjuds redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver därför i högre utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd genom riktade insatser hos gravida i utsatta områden. Då finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för den hjälp och det stöd som finns för att barnet ska få bästa möjliga förutsättningar i livet.

Motionen lyfter vidare att då föräldrarna nästan alltid är de viktigaste personerna i ett barns liv är det viktigt att föräldrar snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd och familjerådgivning finnas tillgängligt i alla stadsområden. Kötiden till familjerådgivningen ska minska och uppgå till högst tre månader. Staden ska också möjliggöra hjälp om ett barn har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Utifrån ovan föreslår motionärerna att:

1. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att samverka med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Tidigt föräldraskapsstöd

Tidigt föräldraskapsstöd syftar på olika typer av stöd och resurser som erbjuds till föräldrar i de tidiga stadierna av föräldraskapet, vanligtvis från graviditeten till de första åren av barnets liv. Syftet är att stödja föräldrarna i deras roll och främja en hälsosam och positiv utveckling för barnet. Göteborgs Stad har tillsammans med Västra Götalandsregionen utvecklat det familjecentrerade arbetssättet (FCA) som en del i arbetet med att minska skillnader i hälsa och livsvillkor. En politisk avsiktsförklaring skrevs

2016, vilken ligger till grund för de lokala avtal som skrivits mellan Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) och socialnämnderna om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler.

Göteborgs Stad erbjuder olika former av föräldraskapsstöd. En del föräldraskapsstöd är generellt och erbjuds alla föräldrar, bland annat genom familjecentrerat arbete, medan annat stöd är selektivt och riktar sig till vissa föräldrar utifrån särskilda behov. Det riktade föräldraskapsstödet utgörs bland annat av olika typer av föräldragrupper- och utbildningar, Trygghetscirkeln, Barn i föräldrars fokus och Ledarskapsträning för tonårsföräldrar samt individuellt föräldrastöd genom samtalsstöd med föräldrastödjare. Föräldraskapsstödet ABC, Alla Barn i Centrum, är det generella föräldraskapsstödet som Göteborgs Stad beslutat att erbjuda alla föräldrar.

Föräldrastöd erbjuds till föräldrar som kommit till Sverige från andra länder och kulturer och som behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaseade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Ett exempel är *Förälder i nytt land* som ges på deltagarnas eget språk.

Inom ramen för arbetet med *Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025* så har socialförvaltningen Centrum i samverkan med andra förvaltningar påbörjat ett fördjupat arbete för att föräldrar i särskilt utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd och kursen *Förälder i nytt land*. Det innefattar ett initialt fokus på Bergsjön, Hammarkullen och Hjällbo, men också att underhålla pågående arbete i Hisings Backa och Biskopsgården. Avsikten är att söka samverkan och att rekrytera föräldrar via socialtjänst, familjecentraler och civilsamhällesorganisationer.

Antal deltagare i föräldraskapsstödsprogram i Göteborgs Stads regi 2023¹

Program	Målgrupp	Antal deltagare 2023
ABC	Generellt, 3-12 år	1009
Trygghetscirkeln	Riktat, 0-6 år	128
Barn i föräldrars fokus	Riktat, föräldrar i separation	42
Ledarskapsträning för tonårsföräldrar	Riktat, 13-19 år	48
Förälder i nytt land	Utrikesfödda föräldrar	214

Föräldraskapsstöd i socialförvaltningen Hisingen

¹ Kostnad och nytta av föräldraskapsstödet ABC, Rapport, Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, 2024-01-17

Socialförvaltningen Hisingen har två familjecentraler och 5 familjecentralsliknande verksamheter belägna i Kärra, Tuve, Lundby, Torslanda, Södra Biskopsgården och Norra Biskopsgården. Förvaltningen har 17 föräldrastödjare, 12 föräldrastödjare riktade mot barn 0-6 år och fem föräldrastödjare riktade mot barn i skolåldern. Föräldrastödjarna arbetar både individuellt och på gruppnivå och arbetar främst med att stärka relationen mellan barn och förälder samt lotsa föräldrar i föräldraskapet och hjälpa dem att bli trygga i sin roll.

Utifrån ett identifierat behov startade förvaltningen under 2022 en babygrupp i Biskopsgården som riktar sig till föräldrar som har barn i åldern 4-8 månader. Babygruppen ses vid 4 tillfällen och under träffarna som hålls av föräldrastödjare pratar de tillsammans med föräldrarna om samspel, barns utveckling, språkutveckling och att leka tillsammans med barn.

Föräldrastödjarna har en nära samverkan med BVC och barnmorskemottagningarna i stadsområdet. På BVC träffar föräldrastödjarna nyblivna föräldrar dels enskilt vid informationssamtal och genom hembesök tillsammans med BHV-sjuksköterska. Tillgången till föräldrastöd skiljer sig till viss del åt och är mer utarbetad i vissa delar av stadsområdet än andra. Föräldrastödjarna har en strukturerad samverkan med stadsmissionen och samverkar även med andra verksamheter som möter barn och familjer i närområdet såsom öppna förskolan, tandvården, biblioteket, kyrkan och förskolan.

Förvaltningen har två spädbarnsverksamheter som erbjuder ett mer omfattande stöd riktat till föräldrar med ett större behov. Verksamheterna arbetar både med biståndsbeslutade- och icke biståndsbeslutade insatser.

Utöver föräldrastödjarna finns det sex FCA-koordinatorer, tre mot barn 0-6 år och tre för barn i skolåldern som arbetar med att utveckla helhetsperspektivet 0-18 år inom det familjecentrerade arbetssättet. FCA-koordinatorerna har också i uppdrag att stödja arbetet med föräldraskapsstöd på öppna arenor och mötesplatser för familjer.

Utökade hembesök

Under 2018 startade arbetet med utökade hembesök i utsatta områden i Göteborg. Programmet sker i samverkan mellan barnhälsovårdssjuksköterskor vid barnavårdscentraler (BVC) och föräldrastödjare, från socialtjänstens förebyggande resurser. Programmet omfattar sex hembesök under barnets första 15 månader. Målgruppen för insatsen är förstagångsföräldrar och första barnet fött i Sverige. Utökade hembesök genomförs idag till familjer i totalt fem områden: Opaltorget/Tynnered, Lövgärdet, Gårdsten, Angered Centrum och Hjällbo. I början av satsningen deltog även barnhälsovård i Biskopsområdet men på grund av brist på sjuksköterskor fick de lämna programmet.

Hembesöken syftar till att främja goda uppväxtvillkor genom att ge varje barn möjlighet till en bra start i livet, med utgångspunkt i det familjecentrerade arbetssättet. Med barnets bästa i fokus och med öppenhet för familjens kultur och kompetens syftar hembesöken till att stärka föräldrarnas tillit till den egna förmågan, öka familjens delaktighet i

samhället, samt att tidigt upptäcka familjer med behov av extra stöd och kunna erbjuda det.²

I utvärdering av programmet som forskare från Göteborgs universitet har gjort rekommenderar de sammantagningsvis att utökade hembesök bör fortsätta, för att det bidrar till att skapa ett förtroendekapital som kan förmå föräldrar att söka vård och stöd i tidigt skede. De bedömer även att satsningen bör följas under längre tid för att ha möjlighet att dra slutsatser om betydelsen av utökade hembesök på längre sikt.³

Hembesök hos gravida

I dagsläget utförs inte strukturerade gemensamma hembesök med föräldrastödjare och barnmorskor hos gravida i Göteborg stad. Socialförvaltningarna har föräldrastödjare kopplade till familjecentralerna som samarbetar aktivt med barnmorskemottagningarna, BMM. Omfattningen av gemensamt arbete varierar beroende på lokala utgångslägen, pågående arbeten samt personella resurser. Gemensamma hembesök hos gravida görs när det har uppmärksamats behov av stöd. Föräldrastödjare och BMM har även möjlighet att ta emot gemensamma besök på mottagningen om behov finns.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF, rekommenderar flera möjliga utvecklingsområden gällande insatser för tidigt föräldraskapsstöd i myndighetens ”Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd”. Bland annat utveckling av hembesök hos gravida för familjer med socioekonomiskt hög belastning. Än så länge är strukturerade gemensamma hembesök under graviditeten relativt nytt och outforskat i Sverige, men program har testats i bland annat USA och Norge. Inom Rinkebymodellen för utökade hembesök ingår nu mottagningsbesök i slutet av graviditeten för att underlätta övergången mellan mödra- och barnhälsovården.⁴

Utifrån Socialstyrelsens uppdrag om att pröva och utvärdera program för utökade hembesök pågår även ett pilotprojekt där 4 kommuner deltar tillsammans med barnhälsovård och mödrahälsovård. Hembesöksmodellen kallas ”Tillsammans för en trygg start” och utgår från Rinkebymodellens sex hembesök med tillägg av två extra mottagningsbesök, ett i början av graviditeten och ett när barnet är två år. Slutrapport av projektet väntas under 2026 men responsen hittills har varit positiv från deltagare.⁵

Familjerådgivning

Alla kommuner ska tillhandahålla familjerådgivning, vilket regleras i socialtjänstlagen. Socialnämnden Centrum ansvarar för att tillhandahålla familjerådgivning för samtliga stadsområden, vilket framgår av nämndens reglemente. Familjerådgivningen erbjuder stöd och hjälp i samlevnadsproblem i par- eller familjerelationer, där syftet är att genom samtal medverka till att bearbeta samlevnadsproblem och konflikter i relationen. I ett vidare perspektiv är familjerådgivning en viktig insats för barn och ungas uppväxtvillkor.

² [Delrapport 2 Utökade hembesök Göteborg April 2020 \(vgregion.se\)](#)

³ [Betydelser och effekter av utökade hembesök i Göteborg \(goteborgsregionen.se\)](#)

⁴ [Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd MFoF 2022-02-02.pdf](#)

⁵ [Hembesök bygger tillit och sprids nu till fler - Socialstyrelsen](#)

Familjerådgivning ska däremot inte omhänderta annan social problematik. I sådana situationer, till exempel när det förekommer våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller missbruk, finns det andra särskilda samtalsmottagningar som har i uppdrag att omhänderta både den sociala problematiken och de problem i relationen som kan följa. När det specifikt handlar om behov av stöd i föräldraskapet kopplat till barns normbrytande beteende, som missbruk och kriminalitet, finns det lämpligt stöd i respektive stadsområde men också i specialiserade stadsövergripande uppdrag, såsom Mini-Maria som vänder sig till både unga och anhöriga. Är relationsproblemen kopplade till frågor som rör vårdnad, boende och umgänge har Familjerättsbyrån ett särskilt uppdrag att erbjuda informationssamtal respektive samarbetssamtal, liksom att ge underlag för domstolsbeslut i aktuella frågor. Socialnämnden Centrum har i sitt reglemente att ansvara för familjerättsliga frågor för de fyra socialnämnderna. Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och förvaltningen arbetar aktivt för att minska kötiderna.

Socialförvaltningen Centrum bedömer att Familjerådgivning inte är en lösning för familjer där det finns en social problematik eller där det primära behovet är stöd i föräldraskapet, men bedömer att det trots det är relevant med en yttre gräns med tre månaders väntetid till Familjerådgivningen. Stödet som verksamheten erbjuder är en viktig insats, som också kan förebygga fördjupad problematik. Socialförvaltningen Centrum bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder. Tre månader ska ses som en yttre gräns då väntetiden i vissa fall behöver vara ännu kortare.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt, både genom generella och riktade insatser. Förvaltningens bedömning är att det redan finns ett väl upparbetat arbete för att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i förvaltningen och i staden i stort. Det pågår arbete för att utveckla föräldrastödet för nyblivna föräldrar med förhoppning att kunna införa ABC 0–2 år. Det pågår även ett kontinuerligt arbete med att nå ut till grupper som är svårare att nå genom samverkan med civilsamhällesaktörer och andra verksamheter. I detta arbete är andra aktörers delaktighet centralt för att nå ut med tidiga insatser, inte minst förskola, skola och hälso- och sjukvård. Förvaltningen uppfattar att förslaget med att säkerställa att alla stadsområden erbjuder föräldraskapsstöd är angeläget. Med bakgrund att det redan finns ett etablerat arbete med att säkerställa tidigt föräldraskapsstöd föreslår förvaltningen att motionens förslag avstyrkes.

Förvaltningen ställer sig positivt till förslaget att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att erbjuda och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden. Förvaltningen ser dock att det finns utmaningar i ett sådant samarbete kopplat till resursbrist inom sjukvården, vilket har medfört hinder för att genomföra redan initierade insatser så som de utökade hembesöken. Förvaltningen gör bedömningen att förslaget bör tillstyrkas, under förutsättning att det sker vidare undersökning, med fokus på förutsättningar för genomförande tillsammans med Västra Götalandsregionen och vilka resurser som krävs. Hänsyn bör tas till invånarnas behov och hur det operativa arbetet kan utföras på lämpligast sätt. Det behöver också göras avvägningar i relation till

redan pågående insatser. För att genomföra insatser behöver ett likalydande beslut tas av Västra Götalandsregionen.

Förvaltningen tar inte ställning till den del av motionen som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.

Alex Hirshi

Jessica Johansson

Avdelningschef

Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Stadsledningskontoret

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-03-22

Ärende 11

Yrkande angående Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Hisingen avstyrker motionen.
2. Socialnämnd Hisingen översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med ändringar enligt detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Hisingen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris som kommer att drabba vården allvarligt. Regionen har under lång tid larmat om behov av stora tillskott för att kunna hålla verksamheten på nuvarande nivå, något som Tidöpartierna inte har tagit på allvar då statsbidragen från regeringen inte räcker på långa vägar.

Gällande hembesök finns det redan idag resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver därför hanteras i samverkan mellan kommun och region, inte genom fristående beslut i en kommun eftersom det inte möjliggör en verklig förändring. Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas hanteras redan i ett separat ärende i socialnämnden Centrum. Vi anser därför att motionen ska avstyrkas i sin helhet.

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-03-22

Ärende 11

Yrkande angående Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnd Nordost avstyrker motionen.
2. Socialnämnd Nordost översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med ändringar enligt detta yrkande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnd Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris som kommer att drabba vården allvarligt. Regionen har under lång tid larmat om behov av stora tillskott för att kunna hålla verksamheten på nuvarande nivå, något som Tidöpartierna inte har tagit på allvar då statsbidragen från regeringen inte räcker på långa vägar.

Gällande hembesök finns det redan idag resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver därför hanteras i samverkan mellan kommun och region, inte genom fristående beslut i en kommun eftersom det inte möjliggör en verklig förändring. Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas hanteras redan i ett separat ärende i socialnämnden Centrum. Vi anser därför att motionen ska avstyrkas i sin helhet.

§ 129 N163-1485/23

Svar på remiss - Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Ärendet

Socialnämnd Nordost ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. Nämnden tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-12-27.

Yrkande från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet daterat 2024-03-22.

Yrkanden

Lena Landén-Ohlsson (S) yrkar bifall till yrkandet från V, S och MP och avslag på förvaltningens förslag.

Johan Fält (M) med instämmande av Per-Eric Trulsson (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag och avslag på yrkandet från V, S och MP.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifall eller avslag på förvaltningens förslag och finner att socialnämnden beslutat att bifalla förvaltningens förslag och avslå yrkandet från V, S och MP.

Beslut

1. Socialnämnden Nordost avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-03-26

2. Socialnämnden Nordost tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnden Nordost tar inte ställning till motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.
4. Socialnämnden Nordost översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
5. Socialnämnden Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2024-03-26

Vid protokollet

Sekreterare

Annika Funkqvist

Ordförande

Lena Landén-Ohlsson (S)

Justerande

Johan Fält (M)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-12-27

Diarienummer N163-1485/23

Handläggare

Anna Kihlén

E-post: anna.kihlen@socialnordost.goteborg.se

Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Nordost avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden Nordost tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnden Nordost tar inte ställning till motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.
4. Socialnämnden Nordost översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
5. Socialnämnden Nordost förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

Socialnämnd Nordost ska yttra sig över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. I motionen lyfter motionärerna att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Detta bland annat genom att erbjuda tidigt

föräldraskapsstöd i alla stadsområden, erbjuda hembesök under graviditeten i utsatta områden, samt att korta ned kön till familjerådgivningen.

Nämnden tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt. I Göteborg Stad finns det tidigt föräldraskapsstöd, både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Arbete sker bland annat via samverkan med familjecentraler och olika aktörer inom civilsamhället. Utifrån att det redan pågår ett aktivt arbete med tidigt föräldraskapsstöd bedömer förvaltningen att den första beslutssatsen bör avstyrkas

Samarbete med vården är en viktig del när det kommer till föräldrastöd för blivande- och nyblivna föräldrar. Förvaltningen ställer sig positivt till utveckling av samarbetet när det gäller stöd till gravida men såsom det ser ut idag finns det resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. Förvaltningen föreslår att nämnden därför tillstyrker andra beslutssatsen under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra gemensamma besök för gravida och att det fattas likalydigt beslut inom Västra Götalandsregionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Tidiga förebyggande och främjande insatser för barn, unga och familjer kan förhindra en negativ utveckling och bidrar positivt till jämlika livsvillkor. I många fall är samverkan med andra aktörer som sjukvård, skola och civilsamhället avgörande för att nå ett gott resultat. Ett aktivt förebyggande arbete med fokus på tidiga insatser riktade till föräldrar och barn och unga, bedöms ge vinster ur såväl ett socialt som ekonomiskt perspektiv. Arbetet med tidiga och samordnade insatser är dock komplext och det kan ta tid innan resultat blir märkbart på en strukturell nivå.

Idag genomför socialförvaltningarna flera insatser utifrån tidigt föräldrastöd. Det familjecentrerade arbetssättet har utvecklats i staden under de senaste åren. För fortsatt utveckling av arbetet och i enlighet med förslag till ny socialtjänstlag behöver resurser säkras för det tidigt förebyggande arbetet och för ett tillgängligt föräldrastöd. Förvaltningen bedömer vidare att centrala samverkanspartners och de som i sitt grunduppdrag möter barn och familj dagligen, exempelvis förskola, skola och hälso- och sjukvård, behöver utrymme och resurser för att kunna nå ut med det tidigt förebyggande arbetet i enlighet med familjecentrerade arbetssättet.

Förvaltningen har svårt att bedöma vilka personella och ekonomiska resurser det skulle innebära att utveckla arbetet när det kommer till hembesök tillsammans med mödrahälsovården. Kostnaderna beror på hur många barn som föds i våra stadsområden och vilka grupper insatsen ska riktas till. Tvärprofessionellt utförda hembesök kräver tid, resurser och logistik för att det ska ge ett gott resultat. En satsning i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region. Erfarenheter från samverkan kring utökade hembesök är att regionen har haft svårt att resurssätta såväl personellt som ekonomiskt. Förvaltningen bedömer vidare att en sådan satsning kräver att medel tillskjuts då det inte ryms inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Föräldrar och vårdnadshavare påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa, utveckling och möjligheter att klara skolan. Föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap. Föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle på kort och lång sikt där små förebyggande insatser räcker för att nå en stor effekt.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd lyfter att föräldraskapsstödet behöver stärkas till föräldrar och vårdnadshavare till barn och unga med funktionsnedsättningar, barn och unga som upplever minoritetsstress och unga hbtqi-personer. De lyfter även att riktat föräldraskapsstöd för föräldrar till barn med normbrytande beteende behöver stärkas då det tillsammans med det universella stödet kan motverka utanförskap och bidra till bättre livsvillkor.

För att generella insatser ska verka utjämnande på skillnader i hälsa och livsvillkor behöver de erbjudas alla, men anpassas och utformas så att de är särskilt tillgängliga för dem med störst behov. Det kan exempelvis handla om att i första hand placera mötesplatser och insatser i de områden där barn och familjer har sämre livsvillkor. Det handlar också om att aktivt arbeta för att nå ut till olika målgrupper.

Familjerådgivningen uppdrag att ge stöd till personer med samlevnadsproblem i parrelationer förväntas ha positiva effekter både på kort och lång sikt. Bättre hälsotillstånd, lägre konfliktnivå och högre grad av samlevnadsförstånd är exempel på kortsiktiga effekter. Förbättrade uppväxtvillkor för barn och minskat behov från andra samhällsinsatser är exempel på långsiktiga effekter som familjerådgivningen kan resultera i.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 19 mars 2024.

Bilagor

1. Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Ärendet

Socialnämnd Nordost ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. Nämnden tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum.

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Motionens innehåll

Motionen lyfter att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad det gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap.

Det förebyggande arbetet ska enligt motionen börja redan vid mödra- och barnhälsovården. Det föreslås att hembesök erbjuds redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver därför i högre utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd genom riktade insatser hos gravida i utsatta områden. Då finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för den hjälp och det stöd som finns för att barnet ska få bästa möjliga förutsättningar i livet.

Motionen lyfter vidare att då föräldrarna nästan alltid är de viktigaste personerna i ett barns liv är det viktigt att föräldrar snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd och familjerådgivning finnas tillgängligt i alla stadsområden. Kötiden till familjerådgivningen ska minska och uppgå till högst tre månader. Staden ska också möjliggöra hjälp om ett barn har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Utifrån ovan föreslår motionärerna att:

1. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att samverka med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Tidigt föräldraskapsstöd

Tidigt föräldraskapsstöd syftar på olika typer av stöd och resurser som erbjuds till föräldrar i de tidiga stadierna av föräldraskapet, vanligtvis från graviditeten till de första åren av barnets liv. Syftet är att stödja föräldrarna i deras roll och främja en hälsosam och positiv utveckling för barnet. Göteborgs Stad har tillsammans med Västra Götalandsregionen utvecklat det familjecentrerade arbetssättet (FCA) som en del i arbetet med att minska skillnader i hälsa och livsvillkor. En politisk avsiktsförklaring skrevs

2016, vilken ligger till grund för de lokala avtal som skrivits mellan Göteborgs Hälso- och sjukvårdsnämnd (HSNG) och socialnämnderna om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler.

Göteborgs Stad erbjuder olika former av föräldraskapsstöd, både individuellt och i grupp. Exempel på föräldrastöd i grupp är Trygghetscirkeln, Barn i föräldrars fokus och Ledarskapsträning för tonårsföräldrar. Föräldraskapsstödet ABC, Alla Barn i Centrum, är det generella föräldraskapsstödet som Göteborgs Stad beslutat att erbjuda alla föräldrar. Individuellt föräldrastöd erbjuds genom samtalsstöd med föräldrastödjare, bland annat på familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet.

Föräldrastöd erbjuds till föräldrar som kommit till Sverige från andra länder och kulturer och som behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaseade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Ett exempel är *Förälder i nytt land* som ges på deltagarnas eget språk.

Antal deltagare i föräldraskapsstödsprogram i Göteborgs Stads regi 2023¹

Program	Målgrupp	Antal deltagare 2023
ABC	Generellt, 3-12 år	1009
Trygghetscirkeln	Riktat, 0-6 år	128
Barn i föräldrars fokus	Riktat, föräldrar i separation	42
Ledarskapsträning för tonårsföräldrar	Riktat, 13-19 år	48
Förälder i nytt land	Utrikesfödda föräldrar	214

Utökade hembesök

Under 2018 startade arbetet med utökade hembesök i utsatta områden i Göteborg. Programmet sker i samverkan mellan barnhälsovårdssjuksköterskor vid barnavårdscentraler (BVC) och föräldrastödjare, från socialtjänstens förebyggande resurser. Programmet omfattar sex hembesök under barnets första 15 månader. Målgruppen för insatsen är förstagångsföräldrar och första barnet fött i Sverige. Utökade hembesök genomförs idag till familjer i totalt fem områden: Opaltorget/Tynnered, Lövgärdet, Gårdsten, Angered Centrum och Hjällbo. I början av satsningen deltog även barnhälsovård i Biskopsområdet men på grund av brist på sjuksköterskor fick de lämna programmet.

Hembesöken syftar till att främja goda uppväxtvillkor genom att ge varje barn möjlighet till en bra start i livet, med utgångspunkt i det familjecentrerade arbetssättet. Med barnets bästa i fokus och med öppenhet för familjens kultur och kompetens syftar hembesöken till att stärka föräldrarnas tillit till den egna förmågan, öka familjens delaktighet i samhället, samt att tidigt upptäcka familjer med behov av extra stöd och kunna erbjuda det.²

¹ Kostnad och nytta av föräldraskapsstödet ABC, Rapport, Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest, 2024-01-17

² [Delrapport 2 Utökade hembesök Göteborg April 2020 \(vgregion.se\)](https://vgregion.se/Delrapport-2-Utokade-hembesok-Goteborg-April-2020)

I utvärdering av programmet som forskare från Göteborgs universitet har gjort rekommenderar de sammantagningsvis att utökade hembesök som bör fortsätta, för att det bidrar till att skapa ett förtroendekapital som kan förmå föräldrar att söka vård och stöd i tidigt skede. De bedömer även att satsningen bör följas under längre tid för att ha möjlighet att dra slutsatser om betydelsen av utökade hembesök på längre sikt.³

Hembesök hos gravida

I dagsläget utförs inte strukturerade gemensamma hembesök med föräldrastödjare och barnmorskor hos gravida i Göteborg stad. Socialförvaltningarna har föräldrastödjare kopplade till familjecentralsliknande verksamheterna som samarbetar aktivt med barnmorskemottagningarna, BMM. Omfattningen av gemensamt arbete varierar beroende på lokala utgångslägen, pågående arbeten samt personella resurser. Gemensamma hembesök hos gravida görs när det har uppmärksammats behov av stöd. Föräldrastödjare och barnmorskor tar även emot för gemensamma besök på mottagningen om behov finns.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFOF, rekommenderar flera möjliga utvecklingsområden gällande insatser för tidigt föräldraskapsstöd i myndighetens ”Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd”. Bland annat utveckling av hembesök hos gravida för familjer med socioekonomiskt hög belastning. Än så länge är strukturerade gemensamma hembesök under graviditeten relativt nytt och utforskat i Sverige, men program har testats i bland annat USA och Norge. Inom Rinkebymodellen för utökade hembesök ingår nu mottagningsbesök i slutet av graviditeten för att underlätta övergången mellan mödra- och barnhälsovården.⁴

Utifrån Socialstyrelsens uppdrag om att pröva och utvärdera program för utökade hembesök pågår även ett pilotprojekt där fyra kommuner deltar tillsammans med barnhälsovård och mödrahälsovård. Hembesöksmodellen kallas ”Tillsammans för en trygg start” och utgår från Rinkebymodellens sex hembesök med tillägg av två extra mottagningsbesök, ett i början av graviditeten och ett när barnet är två år. Slutrapport av projektet väntas under 2026 men responsen hittills har varit positiv från deltagare.⁵

Familjerådgivning

Alla kommuner ska tillhandahålla familjerådgivning, vilket regleras i socialtjänstlagen. Socialnämnden Centrum ansvarar för att tillhandahålla familjerådgivning för samtliga stadsområden, vilket framgår att nämndens reglemente. Familjerådgivningen erbjuder stöd och hjälp i samlevnadsproblem i par- eller familjerelationer, där syftet är att genom samtal medverka till att bearbeta samlevnadsproblem och konflikter i relationen. I ett vidare perspektiv är familjerådgivning en viktig insats för barn och ungas uppväxtvillkor. Familjerådgivning ska däremot inte omhänderta annan social problematik. I sådana situationer, till exempel när det förekommer våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller missbruk, finns det andra särskilda samtalsmottagningar som har i uppdrag att omhänderta både den sociala problematiken och de problem i relationen som kan följa.

³ [Betydelser och effekter av utökade hembesök i Göteborg \(goteborgsregionen.se\)](https://goteborgsregionen.se)

⁴ [Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd MFOF 2022-02-02.pdf](#)

⁵ [Hembesök bygger tillit och sprids nu till fler - Socialstyrelsen](#)

Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och socialförvaltningen Centrum arbetar aktivt för att minska kötiderna. Stödet som verksamheten erbjuder är en viktig insats, som också kan förebygga fördjupad problematik. Socialförvaltning Centrum bedömer att tidsgränsen är möjlig att uppnå inom innevarande år med pågående och planerade åtgärder. Tre månader ska ses som en yttre gräns då väntetiden i vissa fall behöver vara ännu kortare.

Föräldrakapsstöd i Nordost

I stadsområde Nordost finns det fyra familjecentralsliknande verksamheter; Angered centrum, Lövgärdet, Hjällbo och Bergsjön. Det finns även planering om att etablera en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen. Föräldrastödare inom förvaltningen finns på olika platser såsom familjecentraler och vissa barnavårdscentraler. Deras arbete omfattar bland annat generella föräldrautbildningar, föräldrastödsprogram hembesöksprogram och kostnadsfria råd- och stödsamtal. Det finns också föräldrastödare inom förvaltningens resursenheter som erbjuder råd- och stödsamtal.

Inom resursverksamheten i Angered finns det en etablerad spädbarnsverksamhet riktad till föräldrar med barn under 1,5 år. Verksamheterna erbjuder enskilt stöd och behandling till föräldrarna. En av del av arbetet innebär att uppmuntra föräldrar till deltagandet i öppna förskolans verksamhet. Genom förskolan har socialtjänstens förebyggande verksamheter möjlighet att samarbeta med föräldrar kring olika frågor och teman. Det pågår ett utvecklingsarbete om att utvidga spädbarnsverksamheten till Bergsjöområdet och att inkludera socialtjänstens myndighetsavdelning för att sprida kunskap om arbetet. Spädbarnsverksamheten utför arbete både genom biståndsbeslut och biståndsfria serviceinsatser.

I arbetet med att tillhandahålla föräldraskapsstöd samverkar förvaltningen med civilsamhället på olika sätt. Ett exempel är ett pågående Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med föreningen Tidigt Föräldrastöd, där flera aktiviteter och stöd erbjuds till nyanlända föräldrar i nordöstra Göteborg. I föreningen finns ca 20 kulturtolkar som är anställda på hel/deltid och talar en mängd olika språk. Kulturtolkarna har stora kontaktnät med föräldrar och andra viktiga vuxna kring barn, de håller kurser och stödjer invånarna på många sätt, ofta på andra språk än svenska. Inom ramen för IOP:et finansierar nämnden folkhälsomedel för att möjliggöra tvärprofessionella kurser, såsom beskrivet under *Föräldraskapsstödjande insatser* (ABC och Förälder i nytt land). Kulturtolkar håller i kurser tillsammans med någon profession inom stadens verksamheter. Förutom insatserna som omfattas av IOP:et driver föreningen fler andra aktiviteter med finansiering från olika håll. Exempelvis Mentormammor i Bergsjön som är finansierat av allmänna arvsfonden och Doulastöd (stöd vid graviditet och förlossning) på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Förvaltningen samverkar med öppna förskolan TilLiten, en avtalsenlig verksamhet som drivs av medarbetare på enheten i samverkan med logoped från Bräcke Diakoni, är en satsning riktad till föräldrar med barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Utöver arbetet med öppna förskolan ges riktade föreläsningar, kurser och hålls samtalsgrupper för målgruppen. Andra aktörer som förvaltningen samverkar med inkluderar kurdiska kvinnoföreningen, romska kvinnoföreningen, stadsmissionen, svenska kyrkan och andra öppna förskolor i området. Genom samverkan ökar

tillgängligheten till att nå ut till föräldrar och barn med behov som annars har svårt att hitta rätt och få stöd i sina frågor.

Det pågår ett utvecklingsarbete inom östraområdet för att individuellt träffa gravida på familjecentralen och erbjuda fler mötestider. Barnmorskorna har dock inte haft tillräckliga resurser för att delta. Föräldrastödjare är tillgängliga vid fyraveckorsbesöken på barnavårdscentralen (Bergsjön), där de informerar om verksamheten, öppna förskolan och tillgängligt stöd. Ibland deltar mentormammor i Bergsjön vid dessa besök.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt, både genom generella och riktade insatser. Förvaltningens bedömning är att det redan finns ett väl upparbetat arbete för att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i förvaltningen och i Staden i stort. Det pågår arbete för att utveckla föräldrastödet för nyblivna föräldrar med förhoppning att kunna införa ABC 0–2 år. Det pågår även ett kontinuerligt arbete med att nå ut till grupper som är svårare att nå genom samverkan med civilsamhällesaktörer och andra verksamheter. I detta arbete är andra aktörers delaktighet centralt för att nå ut med tidiga insatser, inte minst förskola, skola och hälso- och sjukvård. Utifrån förslag till ny socialtjänstlag så har förvaltningarna påbörjat arbetet med att ställa om till mer tidiga och förebyggande insatser inom socialtjänsten, vilket bland annat innebär insatser utan biståndsbeslut. Med bakgrund att det redan finns ett etablerat arbete med att säkerställa tidigt föräldraskapsstöd föreslår förvaltningen att motionens förslag om att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden avstyrks.

Förvaltningen ställer sig positivt till förslaget om att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att erbjuda och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden. Ökad samverkan generellt med barnmorskemottagningarna vore bra och skulle exempelvis kunna vara samordnade mottagningsbesök. Förvaltningen ser dock att det finns utmaningar i ett sådant samarbete kopplat till resursbrist inom hälso- och sjukvården, vilket har medfört hinder för att genomföra redan initierade insatser så som de utökade hembesöken. En svårighet är också att de organisatoriskt inte har säkrat det förebyggande arbetet som en särskild inriktning utan att det bara kan ske när akuta och specialistinstanser inte behöver använda deras resurser.

Förvaltningen gör bedömningen att förslaget bör tillstyrkas, under förutsättning att det sker vidare undersökning, med fokus på förutsättningar för genomförande tillsammans med Västra Götalandsregionen och vilka resurser som krävs. Hänsyn bör tas till invånarnas behov och hur det operativa arbetet kan utföras på lämpligast sätt. Ett alternativ skulle kunna vara att erbjuda gemensamma mottagningsbesök såsom det testas i andra kommuner. Det behöver också göras avvägningar i relation till redan pågående insatser. För att genomföra insatser med hembesök hos gravida bedömer förvaltningen vidare att ett likalydande beslut behöver tas av Västra Götalandsregionen.

Förvaltningen bedömer inte den del av motionen som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Alessandro Rezaei
Avdelningschef

Nämndremiss- Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

§ 82, N165-0898/23

Beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden Sydväst tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnden Sydväst tar inte ställning till motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.
4. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. I motionen lyfter motionärerna att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Detta bland annat genom att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, erbjuda hembesök under graviditeten i utsatta områden, samt att korta ned kön till familjerådgivningen.

Handling

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2024.

Yrkande från V, S, MP daterad 27 mars 2024.

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2024-03-27

Yrkanden

Lena Olinder (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Alfred Johansson (S) yrkar å S, V, MP:s vägnar avslag till motionen enligt eget yrkande.

Ajsela Bruncevic (C) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att förslaget från Johansson (S) bifallits.

Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd propositionsordning: "Ja-röst för bifall till Johanssons (S) yrkande. Nej-röst för bifall till Olinders (M) yrkande"

För Ja-propositionen röstar Annica Sjögren (V), Ingrid Karlsson (S), Elias Ytterbrink (MP), Helena Johansson (V) och ordförande Alfred Johansson (S).

För Nej-propositionen röstar Lena Olinder (M), Wilhelm Warborn (M), Lillemor Williamsson (D), Lena Ferm (SD), Lina Lindh (KD) och Ajsela Bruncevic (C).

Med fem röster för Johanssons (S) yrkande och sex röster för Olinders (M) och Bruncevics (C) yrkande beslutar socialnämnden att bifalla Olinders (M) och Bruncevics (C) yrkande.

Protokollsanteckning

Birgitta Jakosjin (L) antecknar till protokollet att om hon haft rösträtt hade hon röstat för att bifalla förvaltningens förslag.

Justering

Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2024-03-27

Dag för justering

2024-03-27

Vid protokollet

Sekreterare

Erika Holgersson

Ordförande

Alfred Johansson (S)

Justerande

Lena Olinder (M)

Yrkande

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet

2024-03-27

Ärende 15

Yrkande angående Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motionen.
2. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande med yrkandet från S, V, MP som tillägg som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Yrkandet

Föräldraskapsstöd är en mycket viktig insats för att stödja föräldrar och främja en positiv och hälsosam utveckling för barnet. Göteborgs stad arbetar sedan många år med familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler, men även riktat föräldraskapsstöd till olika målgrupper. Det finns väl utvecklade former för detta i kommunen och utveckling av arbetet pågår kontinuerligt. Göteborgs stad har ingått nytt avtal med Västra Götalandsregionen om familjecentraler och familjecentrerat arbetssätt, socialnämnderna har dessutom lokala avtal om det familjecentrerade arbetssättet. Göteborgs stad har under lång tid satsat på dessa frågor och för löpande dialog med regionen om hur vi kan utveckla arbetet vidare, framför allt inom ramen för befintliga avtal och samverkansformer.

Västra Götalandsregionen, liksom landets alla regioner, befinner sig dessvärre i en ekonomisk kris som kommer att drabba vården allvarligt. Regionen har under lång tid larmat om behov av stora tillskott för att kunna hålla verksamheten på nuvarande nivå, något som Tidöpartierna inte har tagit på allvar då statsbidragen från regeringen inte räcker på långa vägar.

Gällande hembesök finns det redan idag resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. En satsning på hembesök i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region och behöver därför hanteras i samverkan mellan kommun och region, inte genom fristående beslut i en kommun eftersom det inte möjliggör en verklig förändring. Frågan om familjerådgivningen och hur den kan stärkas hanteras redan i ett separat ärende i socialnämnden Centrum. Vi anser därför att motionen ska avstyrkas i sin helhet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-01

Diarienummer N165-0898/23

Handläggare

Theresa Härsjö

Telefon: 031-365 00 00

E-post: theresa.harsjo@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Förslag till beslut

1. Socialnämnden Sydväst avstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden och att samverka med civilsamhällesaktörer som har ett etablerat föräldraskapsstöd, med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet.
2. Socialnämnden Sydväst tillstyrker motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att i samverkan med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden, med hänvisning till de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och under förutsättning att det fattas ett likalydigt beslut Västra Götalandsregionen.
3. Socialnämnden Sydväst tar inte ställning till motion om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, i den del som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.
4. Socialnämnden Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
5. Socialnämnden Sydväst förklarar paragrafen omedelbart justerat.

Sammanfattning

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. I motionen lyfter motionärerna att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad de gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap. Detta bland annat genom att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden, erbjuda hembesök under graviditeten i utsatta områden, samt att korta ned kön till familjerådgivningen.

Nämnden tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum. Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidigt. I Göteborg Stad finns det tidigt föräldraskapsstöd, både generella och riktade insatser i alla stadsområden. Arbete sker bland annat via samverkan med familjecentraler och påbörjad samverkan finns med olika aktörer inom civilsamhället för att nå ut till fler föräldrar. Utifrån att det redan pågår ett aktivt arbete med tidigt föräldraskapsstöd bedömer förvaltningen att den första beslutssatsen bör avstyrkas

Samarbete med vården är en viktig del när det kommer till föräldrastöd för blivande- och nyblivna föräldrar. Förvaltningen ställer sig positivt till utveckling av samarbetet när det gäller stöd till gravida men såsom det ser ut idag finns det resursbrister inom barnmorskemottagningarna och det finns utmaningar i att utföra redan etablerade insatser. Förvaltningen föreslår att nämnden därför tillstyrker andra beslutssatsen under förutsättning att det görs en gemensam undersökning av möjligheterna att genomföra besök för gravida och att det fattas likalydigt beslut inom Västra Götalandsregionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Tidiga förebyggande och främjande insatser för barn, unga och familjer kan förhindra en negativ utveckling och bidrar positivt till jämlika livsvillkor. I många fall är samverkan med andra aktörer som sjukvård, skola och civilsamhället avgörande för att nå ett gott resultat. Förebyggande och samordnade insatser som erbjuds tidigt kan resultera i att större och mer kostsamma insatser helt kan undvikas. Ett aktivt förebyggande arbete med fokus på tidiga insatser riktade till föräldrar och barn och unga, bedöms ge vinster ur såväl ett socialt som ekonomiskt perspektiv. Arbetet med tidiga och samordnade insatser är komplext och det kan ta tid innan resultat blir märkbart på en strukturell nivå.

Idag genomför socialförvaltningarna flera insatser utifrån tidigt föräldrastöd. Det familjecentrerade arbetssättet har utvecklats i staden under de senaste åren. För fortsatt utveckling av arbetet och i enlighet med förslag till ny socialtjänstlag behöver resurser säkras för det tidigt förebyggande arbetet och för ett tillgängligt föräldrastöd. Förvaltningen bedömer vidare att centrala samverkanspartners och de som i sitt grunduppdrag möter barn och familj dagligen, exempelvis förskola, skola och hälso- och sjukvård, behöver utrymme och resurser för att kunna nå ut med det tidigt förebyggande arbetet i enlighet med familjecentrerade arbetssättet.

Förvaltningen har svårt att bedöma vilka personella och ekonomiska resurser det skulle innebära att utveckla arbetet när det kommer till hembesök tillsammans med mödrahälsovården. Kostnaderna beror på hur många barn som föds i våra stadsområden och vilka grupper insatsen ska riktas till. Tvärprofessionellt utförda hembesök kräver tid, resurser och logistik för att det ska ge ett gott resultat. En satsning i enlighet med motionens förslag kräver gemensam finansiering av kommun och region. Erfarenheter från samverkan kring utökade hembesök är att regionen har haft svårt att resurssätta såväl personellt som ekonomiskt. Förvaltningen bedömer vidare att en sådan satsning kräver att medel tillskjuts då det inte ryms inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension inklusive barnrättsperspektivet

Föräldrar och vårdnadshavare påverkar förutsättningarna för barnets fysiska och psykiska hälsa, utveckling och möjligheter att klara skolan. Föräldraskapsstöd är en förebyggande insats som kan bidra till att skillnader i hälsa minskar och kan stärka skyddsfaktorer för att minska risken för social problematik och utanförskap. Föräldraskapsstödjande insatser är en investering för både individ och samhälle på kort och lång sikt där små förebyggande insatser räcker för att nå en stor effekt.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd lyfter att föräldraskapsstödet behöver stärkas till föräldrar och vårdnadshavare till barn och unga med funktionsnedsättningar, barn och unga som upplever minoritetsstress och unga hbtqi-personer. De lyfter även att riktat föräldraskapsstöd för föräldrar till barn med normbrytande beteende behöver stärkas då det tillsammans med det universella stödet kan motverka utanförskap och bidra till bättre livsvillkor.

För att generella insatser ska verka utjämnande på skillnader i hälsa och livsvillkor behöver de erbjudas alla, men anpassas och utformas så att de är särskilt tillgängliga för dem med störst behov. Det kan exempelvis handla om att i första hand placera mötesplatser och insatser i de områden där barn och familjer har sämre livsvillkor. Det handlar också om att aktivt arbeta för att nå ut till olika målgrupper.

Familjerådgivningen uppdrag att ge stöd till personer med samlevnadsproblem i parrelationer förväntas ha positiva effekter både på kort och lång sikt. Bättre hälsotillstånd, lägre konfliktnivå och högre grad av samlevnadsförstånd är exempel på kortsiktiga effekter. Förbättrade uppväxtvillkor för barn och minskat behov från andra samhällsinsatser är exempel på långsiktiga effekter som familjerådgivningen kan resultera i

Arbetet med tidigt föräldraskapsstöd bidrar generellt till att stärka barnrättsperspektivet på lång och kort sikt och bidra till att barn får en gynnsam uppväxt och utveckling samt sina rättigheter tillgodosedda.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 20 mars 2024.

Bilagor

1. Motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden

Ärendet

Socialnämnd Sydväst ska yttra sig över en motion av Nina Miskovsky (M), Rickard Eriksson (M) och Lena Olinder (M) om erbjudande av tidigt föräldraskapsstöd i alla stadsområden. Nämnden ska ta ställning till två beslutssatser. Nämnden Sydväst tar inte ställning till den tredje beslutssatsen om att minska kön till familjerådgivningen då den är riktad till socialnämnd Centrum.

Yttrandet ska lämnas till kommunstyrelsen senast 1 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Motionens innehåll

Motionen lyfter att föräldraskapsstöd behöver komma in ännu tidigare än vad det gör i nuläget för att barn inte ska hamna i riskzon. Staden behöver bli bättre på att nå ut till blivande och nyblivna föräldrar för att möta behov av råd, stöd och hjälp och särskilt till de som lever i någon form av utanförskap.

Det förebyggande arbetet ska enligt motionen börja redan vid mödra- och barnhälsovården. Det föreslås att hembesök erbjuds redan under graviditeten för att sedan fortsätta när barnet är nyfött. Både kommunen och mödrahälsovården behöver därför i högre utsträckning nå ut med erbjudande om föräldraskapsstöd genom riktade insatser hos gravida i utsatta områden. Då finns möjlighet att bygga förtroende och förståelse för den hjälp och det stöd som finns för att barnet ska få bästa möjliga förutsättningar i livet.

Motionen lyfter vidare att då föräldrarna nästan alltid är de viktigaste personerna i ett barns liv är det viktigt att föräldrar snabbt kan få stöd och hjälp. Därför ska tidigt föräldraskapsstöd och familjerådgivning finnas tillgängligt i alla stadsområden. Kötiden till familjerådgivningen ska minska och uppgå till högst tre månader. Staden ska också möjliggöra hjälp om ett barn har ett normbrytande beteende kopplat till missbruk eller kriminalitet.

Utifrån ovan föreslår motionärerna att:

1. Socialnämnd Sydväst, Nordost, Hisingen och Centrum får i uppdrag att säkerställa att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden. I de stadsområden civilsamhället har ett etablerat föräldraskapsstöd bör staden samverka med dessa.
2. Socialnämnd Sydväst, Nordost och Hisingen får i uppdrag att samverka med mödrahälsovården genomföra insatser för att nå och genomföra hembesök hos gravida kvinnor i utsatta och särskilt utsatta områden.
3. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader.

Tidigt föräldraskapsstöd

Tidigt föräldraskapsstöd syftar på olika typer av stöd och resurser som erbjuds till föräldrar i de tidiga stadierna av föräldraskapet, vanligtvis från graviditeten till de första åren av barnets liv. Syftet är att stödja föräldrarna i deras roll och främja en hälsosam och positiv utveckling för barnet. Göteborgs Stad har tillsammans med Västra Götalandsregionen utvecklat det familjecentrerade arbetssättet (FCA) som en del i arbetet med att minska skillnader i hälsa och livsvillkor. En politisk avsiktsförklaring skrevs 2016, vilken ligger till grund för de lokala avtal som skrivits mellan Göteborgs Hälso-

och sjukvårdsnämnd (HSNG) och socialnämnderna om familjecentrerat arbetssätt och familjecentraler.

Göteborgs Stad erbjuder olika former av föräldraskapsstöd, både individuellt och i grupp. Exempel på föräldrastöd i grupp är Trygghetscirkeln, Barn i föräldrars fokus och Ledarskapsträning för tonårsföräldrar. Föräldraskapsstödet ABC, Alla Barn i Centrum, är det generella föräldraskapsstödet som Göteborgs Stad beslutat att erbjuda alla föräldrar. Individuellt föräldrastöd erbjuds genom samtalsstöd med föräldrastödjare, bland annat på familjecentraler och familjecentralsliknande verksamhet.

Föräldrastöd erbjuds till föräldrar som kommit till Sverige från andra länder och kulturer och som behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaserade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Ett exempel är *Förälder i nytt land* som ges på deltagarnas eget språk.

Inom ramen för arbetet med *Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara särskilt utsatta 2025* så har socialförvaltningen Centrum i samverkan med andra förvaltningar påbörjat ett fördjupat arbete för att föräldrar i särskilt utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd och kursen Förälder i nytt land. Det innefattar ett initialt fokus på Bergsjön, Hammarkullen och Hjällbo, men också att underhålla pågående arbete i Hisings Backa och Biskopsgården. Avsikten är att söka samverkan och att rekrytera föräldrar via socialtjänst, familjecentraler och civilsamhällesorganisationer.

Antal deltagare i föräldraskapsstödsprogram i Göteborgs Stads regi 2023¹

Program	Målgrupp	Antal deltagare 2023
ABC	Generellt, 3-12 år	1009
Trygghetscirkeln	Riktat, 0-6 år	128
Barn i föräldrars fokus	Riktat, föräldrar i separation	42
Ledarskapsträning för tonårsföräldrar	Riktat, 13-19 år	48
Förälder i nytt land	Utrikesfödda föräldrar	214

Utökade hembesök

Under 2018 startade arbetet med utökade hembesök i utsatta områden i Göteborg. Programmet sker i samverkan mellan barnhälsovårdssjuksköterskor vid barnavårdscentraler (BVC) och föräldrastödjare, från socialtjänstens förebyggande resursenheter. Programmet omfattar sex hembesök under barnets första 15 månader. Målgruppen för insatsen är förstagångsföräldrar och första barnet fött i Sverige. Utökade hembesök genomförs idag till familjer i totalt fem områden: Opaltorget/Tynnered, Lövgärdet, Gårdsten, Angered Centrum och Hjällbo. I början av satsningen deltog även barnhälsovård i Biskopsområdet men på grund av brist på sjuksköterskor fick de lämna programmet.

¹ Kostnad och nytta av föräldraskapsstödet ABC, Rapport, Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, 2024-01-17

Hembesöken syftar till att främja goda uppväxtvillkor genom att ge varje barn möjlighet till en bra start i livet, med utgångspunkt i det familjecentrerade arbetssättet. Med barnets bästa i fokus och med öppenhet för familjens kultur och kompetens syftar hembesöken till att stärka föräldrarnas tillit till den egna förmågan, öka familjens delaktighet i samhället, samt att tidigt upptäcka familjer med behov av extra stöd och kunna erbjuda det.²

I utvärdering av programmet som forskare från Göteborgs universitet har gjort rekommenderar de sammantagningsvis att utökade hembesök som bör fortsätta, för att det bidrar till att skapa ett förtroendekapital som kan förmå föräldrar att söka vård och stöd i tidigt skede. De bedömer även att satsningen bör följas under längre tid för att ha möjlighet att dra slutsatser om betydelsen av utökade hembesök på längre sikt.³

Hembesök hos gravida

I dagsläget utförs inte strukturerade gemensamma hembesök med föräldrastödjare och barnmorskor hos gravida i Göteborg stad. Socialförvaltningarna har föräldrastödjare kopplade till familjecentralsliknande verksamheterna som samarbetar aktivt med barnmorskemottagningarna, BMM. Omfattningen av gemensamt arbete varierar beroende på lokala utgångslägen, pågående arbeten samt personella resurser. Gemensamma hembesök hos gravida kan göras när det har uppmärksammats behov av stöd.

Föräldrastödjare och barnmorskor tar även emot för gemensamma besök på mottagningen om behov finns.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFOF, rekommenderar flera möjliga utvecklingsområden gällande insatser för tidigt föräldraskapsstöd i myndighetens ”Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd”. Bland annat utveckling av hembesök hos gravida för familjer med socioekonomiskt hög belastning. Än så länge är strukturerade gemensamma hembesök under graviditeten relativt nytt och outforskat i Sverige, men program har testats i bland annat USA och Norge. Inom Rinkebymodellen för utökade hembesök ingår nu mottagningsbesök i slutet av graviditeten för att underlätta övergången mellan mödra- och barnhälsovården.⁴

Utifrån Socialstyrelsens uppdrag om att pröva och utvärdera program för utökade hembesök pågår även ett pilotprojekt där fyra kommuner deltar tillsammans med barnhälsovård och mödrahälsovård. Hembesöksmodellen kallas ”Tillsammans för en trygg start” och utgår från Rinkebymodellens sex hembesök med tillägg av två extra mottagningsbesök, ett i början av graviditeten och ett när barnet är två år. Slutrapport av projektet väntas under 2026 men responsen hittills har varit positiv från deltagare.⁵

Familjerådgivning

Alla kommuner ska tillhandahålla familjerådgivning, vilket regleras i socialtjänstlagen. Socialnämnden Centrum ansvarar för att tillhandahålla familjerådgivning för samtliga stadsområden, vilket framgår att nämndens reglemente. Familjerådgivningen erbjuder stöd och hjälp i samlevnadsproblem i par- eller familjerelationer, där syftet är att genom

² [Delrapport 2 Utökade hembesök Göteborg April 2020 \(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

³ [Betydelser och effekter av utökade hembesök i Göteborg \(goteborgsregionen.se\)](https://goteborgsregionen.se)

⁴ [Handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd MFOF 2022-02-02.pdf](#)

⁵ [Hembesök bygger tillit och sprids nu till fler - Socialstyrelsen](#)

samtal medverka till att bearbeta samlevnadsproblem och konflikter i relationen. I ett vidare perspektiv är familjerådgivning en viktig insats för barn och ungas uppväxtvillkor.

Familjerådgivning ska däremot inte omhänderta annan social problematik. I sådana situationer, till exempel när det förekommer våld i nära relation, hedersrelaterat våld eller missbruk, finns det andra särskilda samtalsmottagningar som har i uppdrag att omhänderta både den sociala problematiken och de problem i relationen som kan följa. När det specifikt handlar om behov av stöd i föräldraskapet kopplat till barns normbrytande beteende, som missbruk och kriminalitet, finns det lämpligt stöd i respektive stadsområde men också i specialiserade stadsövergripande uppdrag, såsom Mini-Maria som vänder sig till både unga och anhöriga. Är relationsproblemen kopplade till frågor som rör vårdnad, boende och umgänge har Familjerättsbyrån ett särskilt uppdrag att erbjuda informationssamtal respektive samarbetssamtal, liksom att ge underlag för domstolsbeslut i aktuella frågor. Socialnämnden Centrum har i sitt reglemente att ansvara för familjerättsliga frågor för de fyra socialnämnderna.

Att öka tillgången till Familjerådgivningen har varit en central fråga under lång tid och förvaltningen arbetar aktivt för att minska kötiderna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ser positivt på motionens intention och delar uppfattningen om att det är viktigt att familjer får ta del av föräldraskapsstöd tidig, både genom generella och riktade insatser. Förvaltningens bedömning är att det redan finns ett väl upparbetat arbete för att erbjuda tidigt föräldraskapsstöd i förvaltningen och i Staden i stort. Det pågår arbete för att utveckla föräldrastödet för nyblivna föräldrar med förhoppning att kunna införa ABC 0–2 år. Det pågår även ett arbete med att nå ut till grupper som är svårare att nå genom samverkan med civilsamhällesaktörer och andra verksamheter. I detta arbete är andra aktörers delaktighet centralt för att nå ut med tidiga insatser, inte minst förskola, skola och hälso- och sjukvård. Utifrån förslag till ny socialtjänstlag så påbörjar förvaltningarna arbetet med att ställa om till mer tidiga och förebyggande insatser inom socialtjänsten, vilket bland annat innebär insatser utan biståndsbeslut. Med bakgrund att det redan finns ett etablerat arbete med att säkerställa tidigt föräldraskapsstöd föreslår förvaltningen att motionens förslag om att tidigt föräldraskapsstöd erbjuds i alla stadsområden avstyrks.

Förvaltningen ställer sig positivt till förslaget om att utveckla arbetet med barnmorskemottagningarna i syfte att erbjuda och genomföra hembesök hos gravida i utsatta områden. Ökad samverkan generellt med barnmorskemottagningarna vore bra och skulle exempelvis kunna vara samordnade mottagningsbesök. Förvaltningen ser dock att det finns utmaningar i ett sådant samarbete kopplat till resursbrist inom hälso- och sjukvården, vilket har medfört hinder för att genomföra redan initierade insatser så som de utökade hembesöken. En svårighet är också att de organisatoriskt inte har säkrat det förebyggande arbetet som en särskild inriktning utan att det bara kan ske när akuta och specialistinstanser inte behöver använda deras resurser.

Förvaltningen gör bedömningen att förslaget bör tillstyrkas, under förutsättning att det sker vidare undersökning, med fokus på förutsättningar för genomförande tillsammans med Västra Götalandsregionen och vilka resurser som krävs. Hänsyn bör tas till invånarnas behov och hur det operativa arbetet kan utföras på lämpligast sätt. Ett alternativ skulle kunna vara att erbjuda gemensamma mottagningsbesök såsom det testas i andra kommuner. Det behöver också göras avvägningar i relation till redan pågående

insatser. För att genomföra insatser med hembesök hos gravida bedömer förvaltningen vidare att ett likalydande beslut behöver tas av Västra Götalandsregionen. Förvaltningen bedömer också att en sådan satsning skulle kräva att medel tillskjuts då det inte rymms inom befintlig ram.

Förvaltningen bedömer inte den del av motionen som avser uppdrag att säkerställa att kön till familjerådgivningen uppgår till högst tre månader, med hänvisning till att den riktar sig till socialnämnd Centrum.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen

Danne Larsson

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör